

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 64/2010-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť V. B. a Š. B., obaja bytom T., zastúpených advokátom JUDr. P. R., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 311/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. B. a Š. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 311/1994 p o r u š e n é b o l o .

2. V. B. a Š. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume každému po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. V. B. a Š. B. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 443,55 € (slovom štyristoštyridsaťtri eur a päťdesiatpäť centov), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. P. R., Ž., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 64/2010-21 zo 16. februára 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. B. (ďalej len „sťažovateľ“) a Š. B. (ďalej len „sťažovateľka, spolu ďalej len „sťažovatelia“), obaja bytom T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 311/1994.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že pôvodní žalobcovia podali 3. mája 1994 okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali práva prechodu po nehnuteľnosti žalovaných. Okresný súd rozsudkom z 30. decembra 1994 žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti predmetnému rozhodnutiu podali pôvodní žalobcovia odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 15 Co 1384/95 z 31. mája 1995 tak, že zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dňa 19. septembra 2001

podali pôvodní žalobcovia návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcov z dôvodu odkúpenia spornej nehnuteľnosti sťažovateľmi. Okresný súd uznesením z 27. novembra 2001 nepripustil sťažovateľov do konania namiesto pôvodných žalobcov. Proti predmetnému uzneseniu sa pôvodní žalobcovia odvolali, o čom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6 Co 87/02 z 31. januára 2002 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd uznesením zo 17. januára 2003 pripustil, aby z konania vystúpili pôvodní žalobcovia a na ich miesto nastúpili sťažovatelia (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. februára 2003). Ďalším uznesením zo 16. apríla 2003 v znení jeho opravy z 5. mája 2003 okresný súd pripustil zmenu petitu žalobného návrhu, proti čomu sa odvolali žalovaní. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 283/03 z 28. augusta 2003 odvolanie žalovaných odmietol. Uznesením z 19. februára 2004 okresný súd konanie proti žalovanej A. Š. zastavil. Proti predmetnému uzneseniu podali odvolanie žalovaní, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 8 Co 210/04 tak, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu z 19. februára 2004. Okresný súd uznesením z 10. augusta 2007 a 15. októbra 2008 pripustil zmenu petitu žalobného návrhu sťažovateľov. Dňa 19. mája 2009 okresný súd na základe návrhu účastníkov konania vydal uznesenie o prerušení konania a na základe návrhu sťažovateľov z 10. septembra 2009 vydal uznesenie o zastavení konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. októbra 2009.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho podpredseda listom sp. zn. 1 SprS/ 81/2010 z 18. marca 2010 spolu s vyjadrením zákonného sudcu a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom doručeným ústavnému súdu 7. apríla 2010.

2.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov vykonaných okresným súdom v predmetnom konaní uviedol:

„Po oboznámení sa s vyjadrením sudcu a chronológiou úkonov vo veci konštatujem, že po podaní návrhu na súd vo veci riadne konal a rozsudkom zo dňa 30. 12. 1994 vo veci rozhodol. Po zrušení tohto rozsudku Krajským súdom v Banskej Bystrici súd vo veci riadne konal v priebehu roku 1995. V priebehu roku 1996 a v r. 1997-2001 sa vo veci nekonalo. ...

Od septembra r. 2001 až doposiaľ sa vo veci riadne konalo a k žiadnym priedahom nedochádzalo. Vo veci boli vydané viaceré procesné uznesenia týkajúce sa zmeny okruhu účastníkov a zmeny návrhu na začatie konania, čo prispelo k dĺžke súdneho konania. Okrem toho boli vykonávané procesné úkony smerujúce k príprave pojednávania a zabezpečenia dôkazov. Účastníkmi bolo viackrát navrhnuté prerušenie konania z dôvodu mimosúdnych rokovaní účastníkov, čo tiež viedlo k predĺženiu konania. V r. 2009 bolo z tohto dôvodu konanie prerušené a následne došlo k späťvzatiu návrhu. Konanie tak bolo uznesením zastavené a vec je ku dňu 9. 10. 2009 právoplatne skončená. Na základe týchto skutočností tak sťažnosť sťažovateľov hodnotím ako čiastočne dôvodnú, a to vzhľadom na vyššie uvedené obdobia, kedy sa vo veci nekonalo. Treba však poukázať na skutočnosť, že v tomto období neboli sťažovatelia účastníkmi konania. V ďalšom období, teda aj v období po vstupe sťažovateľov do konania, sťažnosť dôvodná nie je, nakoľko z prehľadu úkonov je zrejmé, že súd vo veci konal. Sťažovatelia do konania vstúpili na základe nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré súviseli s predmetom konania, kúpnu zmluvou. Vo vzťahu k sťažovateľom tak možno posudzovať len obdobie od ich vstupu do konania do právoplatného skončenia veci. Sťažovateľmi požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy sa tak javí ako neprimerane vysoká.

... Okresný súd Žilina súhlasí s upustením od ústneho pojednávania veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„... súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu. ...

Sme toho názoru, že skutočnosti uvádzané Okresným súdom v Žiline bez ďalšieho nemôžu brániť konajúcemu súdu v tom, aby poskytol účastníkovi konania nielen účinnú ale aj rýchlu ochranu ich práv a uvedené skutočnosti sú vo vzťahu k účelu namietaného ústavného práva bez právneho významu. ...

Obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov v konaní sa teda nevyčerpá len rozsahom (procesných) úkonov vykonaných súdom, ktorý je oprávnený o veci rozhodnúť.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 95/06).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 311/94:

- 3. máj 1994 – pôvodní žalobcovia podali žalobu na okresnom súde o zákaz rušenia pri užívaní prístupovej cesty,
- 27. máj 1994 – pojednávanie bolo po výsluchu účastníkov odročené na neurčito,
- 20. jún 1994 – záznam o zložení zálohy,
- 8. september 1994 – zápisnica o ohliadke na mieste samom, nariadenie znaleckého posudku,
- 12. december 1994 – vypracovaný znalecký posudok,
- 30. december 1994 – pojednávanie, vyhlásený rozsudok, okresný súd návrhy v celom rozsahu zamietol,
- 17. január 1995 – uznesenie o priznaní znalečného,
- 2. február 1995 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie pôvodných žalobcov proti rozsudku z 30. decembra 1994,
- 21. február 1995 – uznesenie o zaplatení súdneho poplatku za odvolanie,

- 1. marec 1995 – zaplatený súdny poplatok za odvolanie,
- 2. marec 1995 – vyjadrenie žalovaných k odvolaniu žalobcov,
- 29. marec 1995 – doručenie spisu s odvolaním Krajskému súdu v Banskej Bystrici,
- 31. máj 1995 – uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici – rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie,
- 6. júl 1995 – vrátenie spisu okresnému súdu,
- 11. júl 1995 – výzva okresného súdu právneho zástupcovi žalobcov na nahlásenie svedkov,
- 24. júl 1995 – žiadosť právneho zástupcu o predĺženie lehoty,
- 20. september 1995 – urgencia okresného súdu vo veci nahlásenia svedkov,
- 26. september 1995 – právny zástupca predložil menný zoznam navrhovaných svedkov,
- 8. júl 1996 – žiadosť okresného súdu adresovaná Obecnému úradu v T. (ďalej len „obecný úrad“),
- 23. august 1996 – urgencia žiadosti adresovaná obecnému úradu,
- 13. august 1996 – obecný úrad odpovedal na žiadosť,
- 13. január 1997 – nariadenie pojednávania na 7. február 1997,
- 7. február 1997 – pojednávanie pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne odročené na neurčito,
- 24. november 1998 – výzva právneho zástupcovi žalobcov na skonkretizovanie návrhu na rozšírenie žaloby,
- 1. marec 1999 – urgencia právneho zástupcu žalobcov,
- 25. máj 1999 – urgencia právneho zástupcu žalobcov,
- 31. január 2000 – úradný záznam o zmene zákonného sudcu,
- 17. september 2001 – oznámenie právneho zástupcu žalobcov o zrušení plnej moci na ich zastupovanie,
- 19. september 2001 – návrh na zmenu účastníkov v konaní na strane žalobcov z dôvodu odkúpenia sporných nehnuteľností sťažovateľmi,
- 30. október 2001 – výzva okresného súdu adresovaná právnym zástupcom odporcov a sťažovateľom na súhlas s pripustením sťažovateľov do konania na strane žalobcov,
- 8. november 2001 – odpoveď (súhlas) sťažovateľov so zámenou účastníkov konania na strane žalobcov,

- 12. november 2001 – odpoveď (nesúhlas) právneho zástupcu odporcov so zámenou účastníkov konania na strane žalobcov,
- 27. november 2001 – uznesenie okresného súdu o nepripustení sťažovateľov do konania namiesto žalobcov,
- 14. december 2001 – doručovanie uznesenia účastníkom konania,
- 7. január 2002 – odvolanie žalobcov proti uzneseniu okresného súdu z 27. novembra 2001,
- 17. január 2002 – predloženie spisu krajskému súdu,
- 31. január 2002 – krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 87/02 zrušil uznesenie okresného súdu z 27. novembra 2001 a vec vrátil na ďalšie konanie,
- 21. február 2002 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 27. február 2002 – doručovanie uznesenia krajského súdu účastníkom konania,
- 1. marec 2002 – výzva okresného súdu pôvodným žalobcom, či trvajú na návrhu na zámenu účastníkov konania,
- 12. marec 2002 – odpoveď pôvodných žalobcov, že trvajú na návrhu na zámenu účastníkov konania,
- 19. marec 2002 – doplnenie podania pôvodných žalobcov,
- 17. január 2003 – uznesenie okresného súdu o pripustení zmeny účastníkov konania na strane žalobcov (sťažovatelia),
- 4. február 2003 – doručovanie uznesenia účastníkom konania,
- 1. apríl 2003 – výzva okresného súdu právnemu zástupcovi sťažovateľov na skonkretizovanie návrhu na zmenu petitu žalobného návrhu,
- 11. apríl 2003 – predloženie návrhu na zmenu žalobného návrhu právnym zástupcom sťažovateľov,
- 16. apríl 2003 – uznesenie okresného súdu, že sťažovatelia nadobudli vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z ich práva prechodu peši cez sporné pozemky,
- 5. máj 2003 – sťažnosť žalovaných proti uzneseniu okresného súdu zo 16. apríla 2003,
- 5. máj 2003 – opravné uznesenie okresného súdu,
- 13. máj 2003 – doručovanie uznesenia okresného súdu účastníkom konania,
- 3. júl 2003 – zaslanie vyjadrenia odporcov právnemu zástupcovi sťažovateľov,
- 11. júl 2003 – vyjadrenie sťažovateľov k sťažnosti odporcov,

- 8. august 2003 – predloženie veci krajskému súdu,
- 28. august 2003 – uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 283/03, ktorým odmietol odvolanie odporcov,
- 24. september 2003 – okresnému súdu bol vrátený spis,
- 28. október 2003 – nariadenie pojednávania na 2. december 2003,
- 2. december 2003 – pojednávanie, vypočutie účastníkov konania a ich právnych zástupcov, odročenie na 19. február 2004,
- 11. december 2003 – predvolanie svedkov na pojednávanie na 19. február 2004,
- 16. február 2004 – zaslanie stanoviska obecného úradu právneho zástupcovi sťažovateľov,
- 19. február 2004 – pojednávanie, po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania, okresný súd konanie proti odporčkyni A. Š. zastavil, následne odročil vec na neurčito do právoplatnosti rozhodnutia o zastavení konania proti odporčkyni Š.,
- 26. apríl 2004 – sťažnosť odporcov proti uzneseniu okresného súdu z 19. februára 2004,
- 27. apríl 2004 – zaslanie odvolania odporcov právneho zástupcovi sťažovateľov,
- 5. máj 2004 – predloženie vyjadrenia sťažovateľov k odvolaniu odporcov proti uzneseniu okresného súdu z 19. februára 2004,
- 10. máj 2004 – predloženie odvolania odporcov a spisu krajskému súdu,
- 28. jún 2004 – uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 210/04 o potvrdení uznesenia okresného súdu z 19. februára 2004,
- 2. august 2004 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 9. august 2004 – prevzatie uznesenia krajského súdu z 28. júna 2004 právnym zástupcom účastníkov konania,
- 26. august 2004 – výzva právneho zástupcovi sťažovateľov k právu prechodu cez sporný pozemok,
- 26. august 2004 – predloženie zrušenia splnomocnenia právnym zástupcom odporcov,
- 6. september 2004 – žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov o predĺženie lehoty na predloženie geometrického plánu,
- 22. september 2004 – predloženie splnomocnenia novým právnym zástupcom odporcu,
- 8. október 2004 – predloženie geometrického plánu a úprava petitu právnym zástupcom sťažovateľov,

- 20. október 2004 – výzva okresného súdu právnenému zástupcovi odporcov, aby oznámil, kde sa jeho klient zdržiava a dokedy,
- 25. október 2004 – odpoveď právneho zástupcu odporcov,
- 27. október 2004 – výzva okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľov na predloženie rovnopisov geometrického plánu,
- 8. november 2004 – predloženie okresným súdom požadovaného rovnopisu geometrického plánu,
- 10. november 2004 – nariadenie pojednávania na 11. január 2005,
- 5. január 2005 – návrh právneho zástupcu sťažovateľov na zmenu svedka,
- 11. január 2005 – pojednávanie bolo po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania prerušené pre účely prerokovania novej dohody sporu, následne bolo odročené na neurčito pre účely vyriešenia sporu mimosúdnu cestou,
- 2. máj 2005 – predložený návrh právneho zástupcu odporcu na prerušenie konania z dôvodu vzatia odporcu do väzby,
- 4. máj 2005 – výzva právnenému zástupcovi sťažovateľov na vyjadrenie sa k návrhu na prerušenie konania,
- 16. máj 2005 – vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľov (nesúhlas) k návrhu na prerušenie konania,
- 2. jún 2005 – uznesenie okresného súdu, ktorým zamietá návrh odporcu na prerušenie konania,
- 15. júl 2005 – výzva okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľov na oznámenie výsledku mimosúdneho rokovania účastníkov konania,
- 27. júl 2005 – odpoveď právneho zástupcu sťažovateľov (nedošlo k dohode),
- 9. august 2005 – nariadený termín pojednávania na 24. november 2005,
- 9. november 2005 – žiadosť právneho zástupcu odporcu o zrušenie termínu pojednávania o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti,
- 10. november 2005 – výzva právnenému zástupcovi sťažovateľov k podaniu právneho zástupcu odporcu,
- 16. november 2005 – úradný záznam – súhlas právneho zástupcu sťažovateľov s odročením pojednávania do ukončenia práceneschopnosti právneho zástupcu odporcu,

- 24. november 2005 – pojednávanie pre neúčast' účastníkov konania a ich právnych zástupcov bolo odročené na neurčito,
- 1. december 2005 – telefonické oznámenie právneho zástupcu odporcu, že nevie určiť dobu trvania práceneschopnosti,
- 28. december 2005 – nariadenie pojednávania na 15. jún 2006,
- 2. marec 2006 – potvrdenie o zmene zákonného sudcu (úradný záznam),
- 1. jún 2006 – spis bol v zmysle dodatku č. 1 a 2 k rozvrhu práce na rok 2006 opätovne pridelený pôvodnej zákonnej sudkyňi,
- 24. január 2007 – úradný záznam o zmene zákonného sudcu,
- 6. marec 2007 – žiadosť právneho zástupcu s'ťažovateľov o nariadenie pojednávania,
- 10. august 2007 – uznesenie o pripustení zmeny petitu žalobného návrhu s'ťažovateľov zo 7. októbra 2004; výzva okresného súdu právnym zástupcom účastníkov konania na oznámenie, či nedošlo k mimosúdnej dohode,
- 22. august 2007 – odpoveď právneho zástupcu odporcu (záujem o mimosúdnu dohodu),
- 28. august 2007 – odpoveď právneho zástupcu s'ťažovateľov (záujem o mimosúdnu dohodu),
- 11. október 2007 – návrh právneho zástupcu s'ťažovateľov na pokračovanie v súdnom konaní,
- 28. júl 2008 – nariadenie pojednávania na 26. september 2008,
- 21. august 2008 – návrh právneho zástupcu s'ťažovateľov na zmenu účastníkov na strane odporcov,
- 19. august 2008 – návrh právneho zástupcu s'ťažovateľov na určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a na jeho trpenie,
- 11. september 2008 – uznesenie okresného súdu o pripustení zmeny účastníkov konania na strane odporcu – 1. A. Š., 2. R. Š. namiesto odporcu M. Š.; oznámenie o zrušení pojednávania z 26. septembra 2008 z dôvodu zmeny účastníkov na strane odporcu,
- 15. október 2008 – uznesenie o pripustení zmeny petitu žalobného návrhu,
- 18. december 2008 – nariadenie pojednávania na 19. január 2009,
- 19. január 2009 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania prerušené na účely rokovania účastníkov o mimosúdnej dohode, pojednávanie pokračovalo z dôvodu, že

nedošlo k mimosúdnej dohode účastníkov vypočutím svedkov, následne bolo odročené na neurčito pre účely ďalšieho dokazovania,

- 28. január 2009 – výzva okresného súdu Katastrálnemu úradu, Správa katastra v Ž. na zaslanie identifikácie sporných parciel,
- 10. marec 2009 – oznámenie o zmene právneho zástupcu sťažovateľov,
- 13. marec 2009 – urgencia Katastrálneho úradu, Správa katastra v Ž.,
- 7. apríl 2009 – žiadosť právneho zástupcu odporcu o nenariadenie pojednávania z dôvodu možnej dohody účastníkov konania,
- 9. apríl 2009 – výzva okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľov k návrhu právneho zástupcu odporcov,
- 29. apríl 2009 – stanovisko právneho zástupcu sťažovateľov a žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie,
- 14. máj 2009 – stanovisko právneho zástupcu sťažovateľov (sťažovatelia súhlasili s návrhom odporcov na prerušenie konania),
- 19. máj 2009 – uznesenie o prerušení konania,
- 10. september 2009 – návrh sťažovateľov na zastavenie konania,
- 14. september 2009 – uznesenie okresného súdu o zastavení konania (právoplatné 9. októbra 2009).

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 311/94 o návrhu pôvodných žalobcov (od 25. februára 2003 návrhu sťažovateľov), ktorou sa domáhali prechodu po nehnuteľnosti

žalovaných, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I.ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v označenom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci so zdlhavejšou prípravou pojednávania vzhľadom na potrebu nariadenia znaleckého posudku, zmeny účastníkov konania na strane žalobcov a viacnásobné úpravy žalobného petitu. Posudzovanú dĺžku konania však v danom prípade nebolo možné pripísať iba zložitosti veci ale, ako to bude ďalej vyhodnotené, aj správaniu (postupu) okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že pôvodnými žalobcami i sťažovateľmi bol viackrát (napríklad 24. novembra 1998, 19. septembra 2001, 11. apríla 2003, 21. augusta 2008) podaný návrh na úpravu žalobného petitu, geometrický plán spornej nehnuteľnosti bol sťažovateľmi predložený až 8. októbra 2004, štyrikrát boli podané návrhy účastníkov na prerušenie konania z dôvodu rokovania o vyriešení sporu mimosúdnou dohodou (27. júla 2005, 28. augusta 2007, 19. januára 2009 a 7. apríla 2009). Tieto okolnosti treba zohľadniť na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti zistil:

3.1 Okresný súd bol v predmetnej veci nečinný alebo nevykazoval relevantnú procesnú činnosť vo vzťahu k pôvodným žalobcom v období od 26. septembra 1995 (predloženie menného zoznamu navrhovaných svedkov pôvodnými žalobcami) do 24. novembra 1998 (výzva pôvodným žalobcom na skonkretizovanie návrhu na rozšírenie žaloby), t. j. viac ako tri roky, a od 25. novembra 1998 do 30. októbra 2001 (výzva účastníkom konania na vyjadrenie pripustenia sťažovateľov do konania), počas ktorej okresný súd 1. marca 1999 a 25. mája 1999 urgoval právneho zástupcu pôvodných žalobcov na skonkretizovanie návrhu na rozšírenie žaloby, t. j. takmer tri roky.

Okresný súd vo vzťahu k pôvodným žalobcom počas viac ako 6 rokov vo veci nevykonával prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa pôvodní žalobcovia počas napadnutého súdneho konania nachádzali.

3.2 Vo vzťahu k sťažovateľom však ústavný súd zistil, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný alebo nevykazoval relevantnú procesnú činnosť v období od právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 6 C 311/94-85 zo 17. januára 2003 (právoplatné 25. februára 2003), ktorým pripustil, aby z konania vystúpili pôvodní žalobcovia a na ich miesto nastúpili sťažovatelia. Obdobie nečinnosti okresného súdu ústavný súd posúdil takto:

- od 27. februára 2002 (doručovanie uznesenia krajského súdu účastníkom konania) do 17. januára 2003 (uznesenie okresného súdu o pripustení sťažovateľov do konania), t. j. viac ako desať mesiacov,
- od 28. decembra 2005 (nariadenie pojednávania na 15. jún 2006) do 10. augusta 2007 (uznesenie o pripustení zmeny petitu žalobného návrhu sťažovateľov zo 7. októbra 2004), t. j. viac ako jeden a pol roka,
- od 11. októbra 2007 (návrh na pokračovanie v súdnom konaní) do 28. júla 2008 (nariadenie pojednávania na 26. september 2008, ktoré bolo odročené z dôvodu návrhu

právneho zástupcu sťažovateľov z 21. augusta 2008 na zmenu účastníkov na strane odporcu), t. j. viac ako deväť mesiacov.

Okresný súd vo vzťahu k sťažovateľom teda počas viac ako troch rokov vo veci nevykonal prakticky žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia počas napadnutého súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02, I. ÚS 95/06). K uvedeným zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu okresného súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Vzhľadom na to, že 14. septembra 2009 bolo okresným súdom vydané uznesenie o zastavení konania a toto nadobudlo právoplatnosť 9. októbra 2009, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia každému v sume po 4 979 €, ktoré zdôvodnili najmä tým, že sa nachádzajú v právnej neistote vo veci ich plného a nerušeného výkonu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, ako i ich podiel na celkovú dĺžku konania, najmä vzhľadom na bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu považuje za primerané v sume každému po 1 500 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol aj na povahu veci, totiž, že predmetom konania je žalobný návrh, ktorým sa sťažovatelia po ich pripustení okresným súdom do konania uznesením zo 17. januára 2003 (právoplatné 25. februára 2003) domáhali prechodu po spornej nehnuteľnosti žalovaných.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby v sume 443,55 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 15 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 92,72 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 pri

zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 96,18 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu), čo v prípade dvoch sťažovateľov predstavuje sumu 605,46 €.

Vzhľadom na to, že sťažovatelia si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnili náhradu trov právneho zastúpenia v sume 443,55 €, ústavný súd – keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi – im priznal náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2010